

ВИХОВУЄМО ПАТРІОТІВ УКРАЇНИ

У статті розкрито систему роботи педагогічного колективу школи з патріотичного виховання учнівської молоді в системі навчально-виховного процесу та позакласної роботи як пріоритетної складової становлення громадянської позиції. Практична цінність представленої системи – використання новітніх інформаційних технологій, колективних творчих справ.

Ключові слова: патріотизм, пріоритет, інформаційні технології, виховання, напрями роботи.

**Ірина
КАРДАШОВА**

Директор комунального закладу „Середня загальноосвітня школа №30 м. Дніпродзержинська”
Дніпродзержинської міської ради

Створити та зміцнити державу можуть громадяни, які люблять свою країну, свій народ і готові самовіддано служити їх інтересам. Життя й щастя кожної людини значною мірою залежить від долі Батьківщини, яка гарантує їй особисту безпеку, створює умови для праці й відпочинку, захищає її соціальні інтереси.

Патріотизм як ціннісне ставлення до Батьківщини є справою внутрішньої свободи людського добровільного самовизначення.

У сьогоднішніх умовах розвитку громадянського суспільства становлення патріотизму, національної самосвідомості юних громадян стає важливим напрямком усієї діяльності навчального закладу, а недостатня увага до цього надзвичайно важливого аспекту сприяє поширенню духовної кризи молодих поколінь.

У Національній доктрині розвитку освіти визначено, що громадянське

та патріотичне виховання є „головними складовими національного виховання”. Відповідно до „Програми патріотичного виховання дітей та учнівської молоді”, програми „Основні орієнтири виховання учнів 1-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів України” одним із пріоритетних завдань освіти є патріотичне виховання молодих поколінь [7].

Поняття **патріотизму** виражає найвищу та найсильнішу духовну силу, що зумовлює активну життєву позицію людини. Завдяки почуттю патріотизму людина стає сильною, здатною творити й розбудовувати свою національну державу, що виступає гарантом стабільності й могутності народу, його бессмертя.

Виховання почуття патріотизму, гордості за свій народ передбачає формування в учнів історичних знань про минуле та сучасне нашого народу, держави. „Щоб любити Батьківщину, треба, в першу чергу, знати її. А знати Україну – це означає знати її минуле й сучасне”, – наголошує Г. Ващенко [2, с. 335].

Ледагогіка та психология в школі

Головною домінантокою національно-патріотичного виховання молоді є формування в особистості ціннісного ставлення до навколоїшньої дійсності та самої себе, активної (за формою) та моральної (за змістом) життєвої позиції, адже становлення української державності, побудова громадянського суспільства, інтеграція України у світове та європейське співтовариство передбачають орієнтацію на людину, її духовну культуру й визначають основні напрями виховної роботи з молоддю та модернізації навчально-виховного процесу. Ідеалом виховання виступає різnobічно та гармонійно розвинений національно свідомий, високоосвічений, життєво компетентний громадянин, здатний до саморозвитку та самовдосконалення.

Шкільний музей бойової слави, як складова системи навчально-виховної роботи, створений із метою заличення учнівської молоді до вивчення та збереження історичної спадщини українського народу, формування освіченої розвиненої особистості та сприяння вихованню в ней патріотизму, любові до України, поваги до національних цінностей українського народу.

Музей бойової слави 52-го Окремого Дніпродзержинського Червоно-прапорного ордена Суворова танкового полку був заснований 9 травня 1985 року відповідно до наказу по СЗШ № 30 за ініціативою учнів, батьків, вчителів, ветеранів Великої Вітчизняної війни.

Основні пріоритетні напрями роботи шкільного музею: заличення школярів

НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ РОБОТИ МУЗЕЮ

Музей 52-го Окремого Дніпродзержинського Червоно-прапорного ордена Суворова танкового полку керується у своїй діяльності Законом України „Про музеї та музейну справу”, Постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.2000 року № 1147 „Про затвердження Положення про Музейний фонд України”, нормативно-правовими документами Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури і туризму України з питань діяльності музеїв, а також Положенням про музей бойової слави, затвердженого наказом директора школи СЗШ № 30 за № 132 від 25.10.2007 р.

Співпраця шкільного музею з державними установами

Музей бойової слави 52 танкового полку: учнівське самоврядування

Педагогіка та психология в школі

до пошукової, краєзнавчої, науково-дослідницької роботи; формування в учнів соціально-громадського досвіду на прикладах історичного минулого України; розширення та поглиблення загальноосвітньої підготовки молоді засобами позакласної, позашкільної роботи; надання допомоги педагогічному колективу школи в упровадженні активних форм роботи з вихованцями; залучення школярів до формування, збереження та раціональною використання Музейного фонду України; вивчення, охорона та пропаганда пам'яток історії, культури рідного краю; проведення культурно-освітньої роботи серед учнівської молоді, інших верств населення.

Шкільний музей очолює вчитель української мови та літератури Білоус В.М.

Метою його роботи є наступне:

- становлення громадянської позиції учнів, які повинні відчувати себе частиною своєї держави, свого народу;
- найбільш ефективне використання ілюстрованого матеріалу для глибокого засвоєння шкільної програми з історії;
- формування шанобливого ставлення до геройчного минулого нашої країни;
- можливість безпосередньо пов'язати події минулого з конкретними історичними особами, політичними режимами;
- збереження спогадів, вражень учасників подій Великої Вітчизняної війни про визволення Дніпропетровщини від німецько-фашистських загарбників у 1943 році та пропаганда серед молодого покоління;
- вивчення геройчних і трагічних подій Великої Вітчизняної війни з позиції об'єктивності та історичної правди;
- відкриття великих можливостей для організації самостійної творчої роботи учнів;
- формування громадянських, комунікативних і соціальних компетенцій серед учнів;
- виховання патріота, небайдужого

до минулого та сучасного своєї Батьківщини через діяльність шкільного музею, підвищення ефективності виховної роботи.

Музей школи створює необхідні умови для впливу на інтелектуально-вольові та емоційні процеси виховання учнів, а кожна експозиція представляє собою програму передачі через експонати знань, навиків, судження оцінок і почуттів.

Пам'ять війни – це пам'ять серця. Цю пам'ять несуть у вічність нові покоління, схиляючись у шані перед усіма батьками та дідами, живими й полеглими, перед усіма солдатами Великої Вітчизняної війни.

Експозиційна робота музею висвітлює бойовий шлях воїнів 52-го Окремого Дніпродзержинського Червонопрапорного ордена Суворова танкового полку.

В експозиції музею знаходяться: дублікат бойового прапора, зброя воєнного часу, рукопис спогадів ветеранів „Ми – Дніпродзержинці”, книга героя Радянського Союзу І.Шкадова „А пам'ять нам спокою не дає”, його особисті речі, заповіт учням школи, карта бойового шляху танкістів, листи-нагороди воєнного часу тощо. У вітринах музею представлено 162 оригінальні експонати, зібрани учнями, вчителями та отримані від ветеранів 52-го окремого полку. На всі експонати складено відповідні акти приймання. Всього в фондах музею зберігається 1000 експонатів: 700 – основних, 300 – допоміжних.

У своїй роботі Рада музею надає особливу увагу масовим формам роботи з формування у молоді соціально-громадського досвіду, розширення та поглиблення загальноосвітньої підготовки засобами позакласної, позашкільної роботи. Рада музею постійно надає допомогу педагогічному колективу школи в упровадженні активних форм роботи з молоддю. Також проводиться дослідницька робота, робота з вивчення, охорони й пропаганди пам'яток історії та культури.

До роботи Рада залучає батьків, представників громадськості. Наукова

Педагогіка та психология в школі

та пізнавальна цінність зібраних експонатів, уміла робота з фондами музею, естетичне, грамотне й науково-обґрунтоване розміщення матеріалів у ньому визначають ступінь використання нашого музею в навчально-виховній роботі школи.

Девіз роботи шкільного музею: „Збирай! Використовуй! Бережи!” Основний і допоміжний фонд повністю затребуваний для організації навчальної діяльності.

У результаті великої пошукової роботи учнів, педагогів школи сформувався основний фонд історико-краєзнавчого шкільного музею, який дозволяє проводити різні заходи та займатися дослідницькою діяльністю.

Щорічно, з вересня до травня, у школі здійснюється різноманітна спільна діяльність учнів і педагогів, присвячена Дню визволення міста Дніпродзержинська, Дню Перемоги. Ось тут особливо виявляється активність усіх учасників освітнього процесу. Колектив школи бере участь в організації та проведенні святкування Дня Перемоги в нашому місті. В травні не в передсвяткові дні ми проводимо операцію „Ветерани поруч”. Разом із Радою Ветеранів організовуємо привітання з Днем Перемоги та запрошуємо гостей на загальношкільне свято „День мікрорайону”, яке, за традицією, проходить на території школи.

Ветерани мають можливість відвідати наш музей, поспілкуватися з учнями школи, ще раз згадати свою героїчну молодість та тих, кого вже немає в живих.

Як відомо, в результаті пошукової та дослідницької діяльності в учнів виховується повага до історичних фактів, формується прагнення до самостійного пошуку й критичне ставлення до зібраного матеріалу (школоїр висловлюють своє особисте ставлення до теми, що вивчається).

Одним із нових і перспективних, з точки зору залучення потенціалу музею до освітньо-виховного процесу, ми вважаємо проектний метод. До 70-річчя Великої Перемоги старшокласники готують такі проекти: „70 років без війни”, „Битва за

Дніпро”, „Знову вічний вогонь обпікає серця”.

Музей проводить пошуково-дослідницьку роботу, систематично поповнює фонди шляхом проведення експедицій, екскурсій, конференцій, організовує та бере участь у районних, міських, обласних, Всеукраїнських заходах.

З квітня 2008 року й до сьогодення за підтримки Управління освіти і науки Дніпродзержинської міської ради (начальник управління освіти і науки Баштаненко О.М.) навчальний заклад бере участь у Всеросійських науково-практических конференціях, присвячених Великій Вітчизняній війні. Під час цих конференцій зав'язалося знайомство з родинами видатних полководців Великої Вітчизняної війни: В.І. Чуйкова, О.І. Родімцева, Р.Я. Малиновського, А.І. Єрьоменка.

Шкільний музей поповнився науковою, документальною та мемуарною літературою, що дало можливість розширити тематику екскурсій, зробити їх більш грунтовними, змістовними та цікавими.

У травні 2010 року за ініціативою Ради музею було закладено Алею пам'яті з нагоди 65-річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

У травні 2011 року проходила виставка „Подорожуємо музеями Європи”, де учні школи та міста могли познайомитися з музеями інших країн: міста Грац (Австрія), де завершив свій бойовий шлях 52-ий Окремий Дніпродзержинський Червонопрапорний ордена Суворова танковий полк, міста Амстердам (Нідерланди), Болгарії, Латвії.

Члени Ради музею постійні ініціатори проведення міських заходів: науково-практических та читацьких конференцій, семінарів-практикумів для вчителів, керівників шкільних музеїв історичного профілю, заступників директорів із навчально-виховної роботи, конкурсів рефератів, творів, фотовиставок, малюнків, презентацій книг, проведення мітингів біля пам'ятного знака „Танк Т-34” та на шкільному подвір'ї біля

Педагогіка та психологія в школі

пам'ятного знака ветеранам 52-го танкового полку.

За високий рівень військово-патріотичного виховання, професійну майстерність, примноження культурно-мистецьких традицій, відповідальність, вагомий внесок у розвиток освіти міста, області, України відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 380 „Про присвоєння звання „Зразковий музей” при навчальному закладі системи Міністерства освіти і науки України” музей отримав 18.05.2006 р. звання „Зразковий”, музей багаторазово нагороджувався Почесними грамотами та Подяками Дніпропетровського обласного еколо-натуралистичного центру дітей та учнівської молоді, Організації ветеранів України, Дніпропетровської обласної організації ветеранів України; Дніпродзержинського міського голови, Управління освіти і науки Дніпродзержинської міської ради, Дніпродзержинської міської організації ветеранів України, Дніпровської районної організації ветеранів України.

Ірина Кардашова

Воспитываем патриотов Украины

В статье раскрыта система работы школьного педагогического коллектива по патриотическому воспитанию ученической молодежи в системе учебно-воспитательного процесса и внеklassной работы как приоритетной составляющей становления гражданской позиции. Практическая ценность представленной системы – использование новейших информационных технологий, коллективных творческих дел.

Ключевые слова: воспитание, направления работы, патриотизм, приоритеты воспитания, информационные технологии.

Irina Kardasheva

We bring up Ukrainian patriots

In the article, a work system of ZOS pedagogic collective is displayed related to patriotic education of learning youth in the system of teaching and educational process, and out-of-school activity as priority component of citizenship formation. The practical value of the system proposed is usage of new informational technologies, and collective creative actions. The article is recommended for Heads of educational institutions, vice-principals for pedagogic works, pedagoges-providers, form masters.

Key Words: patriotism, priority, informational technologies, upbringing, activity.

Розуміючи всю складність питання патріотичного виховання, ми вважаємо, що школа повинна взяти на себе основне навантаження з патріотичного виховання підростаючого покоління, адже саме тут наше майбутнє, майбутнє нашої Батьківщини. Виховувати людину, що любить свою землю, свій народ, яка готова на захист своєї Батьківщини – дуже не просто завдання. але воно, безумовно, здійснене, якщо ми, педагоги, будемо виконувати його з любов’ю та добротою, не забуваючи мудрих слів: „Учень – це не посудина, яку потрібно наповнити знаннями, а смолоскип, який потрібно запалити”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І.Д. Виховання особистості: Сходження до духовності: Наукове видання. – К.: Либідь, 2006. – 272 с.
2. Ващенко Г. Хвороби в галузі національної пам’яті. – К.: Всеукраїнське педагогічне товариство, 2003. – 335 с.
3. Виховання громадянина: Сутність громадянського виховання / П. Ігнатенко, В. Поплужний, Н. Косарєва, Л. Крицька // Шкільна бібліотека. – 2003. – № 8. – С. 3–19.
4. Герасименко В. „Не вихлюпнімо поняття – національне”: [Про роль національного виховання у формуванні патріотів України] // Освіта. – 2000. – 23 лют. (№ 12). – С. 2.
5. Гонський В. Патріотизм як основа сучасного виховання та ідеології держави / В. Гонський // Рідна школа. – 2001. – № 2. – С. 9–14.
6. Каюков В. Виховуємо патріотів України. – Кіровоград, 2000.
7. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 34/2002.
8. Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді // Світ виховання. – 2007. – № 1 (20). – С. 23–34.
9. Шовкошитний В. Національно-патріотичне виховання в контексті українського державотворення (збірник наукових статей). – Васильків: Колофон, 2002.